

Instruktion till bokanalys och litterärt kafé i upplysningsanda

Steg 1. Idéhistoria under upplysningen

Ni kommer att få fördjupa er i några av de stora filosofernas och idéhistorikernas teorier utifrån givna frågeställningar. Det är teorierna och vad dessa säger om världen, religionen, människan och vetenskapen som är i fokus, INTE filosofernas biografiska historia.

Examination

Första litterära kaféet. Här kommer ni att i tvärgrupper få presentera huvudpunkterna i teorierna. Övriga gruppdeltagare ställer frågor och för anteckningar. När alla i gruppen har presenterat sina filosofer, diskuteras likheter och skillnader mellan dem.

De kunskaper ni får med er från detta kafé ligger till grund för nästa steg och det är därför viktigt att ni är aktiva och för goda anteckningar.

Frågor att utgå från när du förbereder dig

- Vilka allmänmänskliga frågor är det som filosofen valt att behandla? (Förhållandet mellan människor, förhållandet till Gud, förhållandet till tingen omkring oss, förhållandet till kunskap och så vidare.)
- Vilka är de mest utmärkande begreppen som används för att förklara teorin och vad innebär de?
- Vad finns det för exempel/bevisföring som filosofen använder sig av för att förklara teorin?
- Hur kan teorin kopplas till hur samhället såg ut eller vad som hände under upplysningstiden?

Gemensam fråga i gruppen

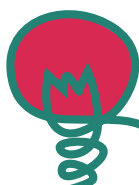
Vilka likheter respektive skillnader finns mellan de olika teorierna som behandlas i gruppen?

Filosofer ni ska arbeta med under steg 1: Thomas Hobbes, John Locke, David Hume, Baruch Spinoza, Immanuel Kant, Mary Wollstonecraft, Jean-Jaques Rousseau.

Boktips: Georg Henrik von Wrights ”Vetenskapen och förnuftet” (2005).

Steg 2. (under projektpass) Idéhistoria under upplysningen

I steg två kommer ni att läsa ett skönlitterärt upplysningsverk. Under läsningen bör ni aktualisera kunskaperna om de olika filosofernas teorier som ni introducerades för och fördjupade er

i under det första litterära kaféet. För anteckningar och reflektera under läsningen. Referera och citera för att kunna exemplifiera.

Frågeställning

Vilka tankar, idéer och strömningar problematiseras eller kan identifieras i verket du läser? Kan de kopplas till samhälle, religion och vetenskap?

Redovisning: Litterärt kafé

”Hemligheten bakom frihet är att utbilda folk, medan hemligheten bakom tyranni är att hålla dem i okunskap” (Maximilian de Robespierre).

Vid det litterära kaféet ska ni kortfattat och eventuellt i samråd med andra gruppmedlemmar som läst det valda verket presentera en sammanfattning av handlingen och huvudtanken i verket.

- Vilken är konflikten som driver handlingen framåt?
- Vem är den centrala karaktären i verket? Hur framställs hen?
- Vilka andra betydelsefulla karaktärer möter läsaren? Vad utmärker dessa, det vill säga vilken roll spelar de? Se på begrepp såsom antagonist, personifiering och symbolik.
- Presentera vilka filosofiska tankar och områden som ni kan identifiera i verket. Underbygg med exempel och förklara hur ni har resonerat.
- Diskutera med de andra i gruppen om de drar ytterligare slutsatser och gör andra kopplingar kring verket.

När alla har presenterat sina verk:

- Definiera gemensamt vilka faktorer i samhället som verken behandlar (synen på samhälle, människan, religion etcetera) och diskutera vilka likheter och skillnader ni kan se mellan verkens idéer, upplägg och budskap.

